

องค์กรอาชญากรรมในความผิดฐานสมคบกันกระทำความผิด เกี่ยวกับยาเสพติด

Organized Crime in Conspiracy to Commit an Offense Related to Drug

ธารินทร์ กุลปรียะวัฒน์¹, ประเสริฐ ตันศรีวรรัตน์², คุณากร วรวิทย์รัตนกุล³

Tarin Kulpreeyawat, Prasert Tansriworarat, Kunagon Worawitratanakul

(Received: April 16, 2020, 2020, revised: May 12, 2020, accepted: May 26, 2020)

บทคัดย่อ

บทความนี้เป็นการทบทวนวรรณกรรมเพื่อศึกษาองค์ประกอบของความผิดฐานสมคบกันกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดและการบังคับใช้ หลักสำคัญของความผิดฐานสมคบกันกระทำความผิด คือ การตกลงร่วมกันของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปเพื่อกระทำความผิด ในความผิดฐานสมคบแม้ยังมิได้มีการลงมือกระทำความผิดตามที่ได้สมคบกันไว้ก็ถือได้ว่าเป็นความผิดสำเร็จแล้ว ลักษณะพิเศษของความผิดฐานสมคบนี้แตกต่างจากความผิดฐานสนับสนุนซึ่งต้องมีการกระทำความผิดที่สนับสนุนด้วย มิฉะนั้นก็ไม่มีความผิดฐานสนับสนุน ส่วนความผิดฐานสมคบในกรณีจำเลยเป็นผู้ขายยาเสพติดให้ผู้อื่นไปขายต่อหากข้อเท็จจริงปรากฏว่าจำเลยเป็นผู้จัดหายาเสพติดให้ผู้อื่นไปขายต่อให้แก่ผู้ซื้อ จำเลย

¹ อาจารย์, คณะนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยภาคกลาง นครสวรรค์ 60000, อีเมล: tarin56@hotmail.com

Lecturer, Faculty of Law, University of Central Thailand, Nakonsawan 60000, Email: tarin56@hotmail.com

² อาจารย์, คณะนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยภาคกลาง นครสวรรค์ 60000, อีเมล: ptansri@yahoo.com

Lecturer, Faculty of Law, University of Central Thailand, Nakonsawan 60000, Email: ptansri@yahoo.com

³ อาจารย์, คณะนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยภาคกลาง นครสวรรค์ 60000, อีเมล: kunagon_j@hotmail.com

Lecturer, Faculty of Law, University of Central Thailand, Nakonsawan 60000, Email: kunagon_j@hotmail.com

มิได้มีส่วนรู้เห็นในการซื้อขายยาเสพติดแต่อย่างใด คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5487/2548 วินิจฉัยขยายความผิดฐานสมคบว่าใกล้ชิดต่อความสำเร็จที่จะเกิดขึ้นและเลยขั้นตอนของการเตรียมการแล้ว จึงถือเป็นความผิดฐานร่วมกันพยายามจำหน่ายยาเสพติด ส่วนคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8049/2561 วินิจฉัยว่าเป็นความผิดฐานสมคบกันกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เพราะจำเลยมิได้มีส่วนรู้เห็นในการขายยาเสพติดเลย เมื่อโจทก์ฟ้องว่าจำเลยร่วมกันจำหน่ายยาเสพติด แต่ทางพิจารณาได้ความว่าจำเลยสมคบกันกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ถือว่าข้อเท็จจริงในทางพิจารณาแตกต่างกับข้อเท็จจริงในฟ้องในข้อสาระสำคัญ จึงพิพากษายกฟ้อง บทความนี้ขอให้ข้อเสนอแนะว่า ในคดีที่มีผู้กระทำความผิดหลายคน แต่โจทก์ประสงค์จะฟ้องจำเลยคนใดคนหนึ่งเพียงคนเดียวว่า ร่วมกระทำความผิดฐานจำหน่ายยาเสพติด ฟ้องโจทก์ควรมีการบรรยายฟ้องถึงการกระทำความผิดฐานสมคบกันกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดด้วย

คำสำคัญ: ความผิดฐานสมคบ, ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด, องค์กรอาชญากรรม

Abstract

This literature review aimed to study the components of conspiracy to commit an offense related to drug and its enforcement. The agreement of two or more persons to commit an offense is a conspiracy offense, no matter whether an offense that was intended to conspire is a success or a failure. In contrast, aiding and abetting requires the committing of an offense that was intended to aid and abet, but otherwise there is no aiding and abetting. In the conspiracy offense for example is a defendant providing drugs to be sold or distributed. In this case, the defendant was not physically involved in the sales of drugs, but he was a conspirator. The Supreme Court decision no.5487/2548 ruled that the case was close to a successful offense and beyond making preparations for committing an offense, so the defendant was guilty of jointly selling drugs. Whereas the Supreme Court decision no.8049/2561 ruled that the case was a conspiracy to commit a drug-related

offense. The plaintiff however sued the defendants for jointly selling drugs. With the facts from the hearing contradicting the facts in the lawsuit description in essence, the case was dismissed. This article would like to give a suggestion that if there are many offenders getting involved in a drug case, but the prosecution would like to prosecute only one of them as a drug dealer. The lawsuit should include offense of conspiracy to commit drug-related offense as well.

Keywords: conspiracy, offense related to drug, organized crime

1. บทนำ

ปัจจุบันการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดได้อาศัยความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและข้อจำกัดของกฎหมายที่มีอยู่เดิมมาใช้ในการกระทำความผิดมากขึ้น รวมทั้งมีการนำเงินหรือทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดไปใช้เป็นประโยชน์ในการกระทำความผิดต่อไปได้อีก ดังนั้น เพื่อให้การปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น จำเป็นต้องมีการกำหนดมาตรการต่างๆ เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดดังกล่าว โดยเฉพาะ รัฐจึงได้ตรากฎหมาย คือ พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ขึ้น⁴ เมื่อพิจารณาสถิติการจับกุมคดียาเสพติดภาพรวมทั้งประเทศ ประจำปีงบประมาณ 2560 - 2562 ข้อมูลสถิติย้อนหลัง 3 ปี ก็พบว่า ในปีงบประมาณ 2560 มีจำนวนคดียาเสพติด 261,112 คดี และจำนวนผู้ต้องหา 287,238 คน ในปีงบประมาณ 2561 มีจำนวนคดียาเสพติด 331,941 คดี และจำนวนผู้ต้องหา 357,585 คน ในปีงบประมาณ 2562 มีจำนวนคดียาเสพติด 363,769 คดี และจำนวนผู้ต้องหา 385,771 คน ข้อมูลสถิติดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ายังมีการจับกุมปราบปรามยาเสพติด

⁴ อนุชาติ คงมาลัย, พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 และคำพิพากษาศาลฎีกา, สืบค้นวันที่ 11 มกราคม 2563, จาก http://www.ago.go.th/articles_58/article_020758.pdf

ติดมากขึ้น จำนวนคดียาเสพติดและจำนวนผู้ต้องหาที่ยังกลับเพิ่มจำนวนมากตามไปด้วย⁵ เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 ก็เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปราบปรามของเจ้าหน้าที่ให้สามารถดำเนินการกับขบวนการค้ายาเสพติดได้มากขึ้นกว่าเดิม เพราะได้เพิ่มเติมฐานความผิดที่เป็นลักษณะพิเศษ คือ ความผิดฐานสมคบตามมาตรา 8 ในช่วงที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ยังไม่ออกใช้บังคับ ผู้สืบสวนก็ต้องรอว่าเมื่อใดจะสามารถจับกุมผู้กระทำความผิดได้พร้อมของกลาง ส่วนพยานหลักฐานที่รวบรวมมาก็แทบจะไม่ได้ใช้ประโยชน์อะไร เพราะต้องรอจับกุมตัวการใหญ่ได้พร้อมของกลางเท่านั้น พระราชบัญญัตินี้จึงออกมาเพื่ออุดช่องว่างและอาศัยพยานหลักฐานต่างๆ ก็เพียงพอที่จะนำตัวการที่อยู่เบื้องหลังมาลงโทษได้ดีกว่าพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ.2522 เพียงอย่างเดียว⁶ จึงมีความจำเป็นที่ต้องทำความเข้าใจความผิดฐานสมคบให้ชัดเจนว่ามีองค์ประกอบความผิดอย่างไร เพราะความผิดฐานสมคบเป็นการที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปตกลงกันกระทำความผิด ความตกลงใจที่จะกระทำความผิดเป็นเรื่องที่อยู่ในใจของแต่ละคน การที่จะทราบว่าคุณสองคนตกลงใจที่จะกระทำความผิดก็ต้องอาศัย “การกระทำที่ปรากฏออกมาภายนอก” ของบุคคลทั้งสองนั้น จึงจะสามารถนำมาเป็นพยานหลักฐานเพื่อลงโทษความผิดฐานสมคบกันกระทำความผิดได้

บทความนี้จึงมีวัตถุประสงค์ ประการแรก เพื่อศึกษาที่มาและองค์ประกอบของความผิดฐานสมคบกันกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ประการที่สอง เพื่อศึกษาความแตกต่างระหว่างความผิดฐานสมคบกับความผิดฐานสนับสนุน ประการที่สาม เพื่อศึกษาคำพิพากษาในความผิดฐานสมคบในกรณีจำเลยเป็นผู้ซื้อขายเสพติด ประการที่สี่ เพื่อศึกษาคำ

⁵ สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม, “รายงานผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดประจำปีงบประมาณ 2562”, น. 25, สืบค้นวันที่ 1 พฤษภาคม 2563, จาก <https://www.oncb.go.th/EBookLibrary/.pdf>

⁶ อภิรักษ์ นักไร่, ข้อแตกต่างข้อหาสมคบและสนับสนุน พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534, สืบค้นวันที่ 11 มกราคม 2563, จาก https://drugevil.blogspot.com/2013/10/blog-post_5852.html

พิพากษาในความผิดฐานสมคบในกรณีจำเลยเป็นผู้ขายยาเสพติด ประการที่ห้า เพื่อศึกษา คำพิพากษาในความผิดฐานสมคบในกรณีจำเลยเป็นผู้ขายยาเสพติดให้ผู้อื่นไปขายต่อ

2. ที่มาของความผิดฐานสมคบ

ความผิดฐานตกลงสมคบกันเพื่อกระทำความผิดมีวิวัฒนาการมาจากระบบกฎหมายจารีตประเพณี (Common Law System) หลักการสำคัญของการตกลงสมคบกันกระทำความผิด คือ การรู้เห็นเป็นใจหรือตกลงร่วมกัน (Agreement) โดยบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อกระทำการอันเป็นความผิดต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ไม่ว่าจะกระทำโดยวิธีการใดก็ตาม การบัญญัติให้การตกลงสมคบกันกระทำความผิดเป็นความผิดอาญา มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันมิให้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น ซึ่งในกลุ่มประเทศในระบบกฎหมายจารีตประเพณี เห็นว่า การตกลงกันกระทำความผิดเป็นการกระทำที่เพียงพอของขั้นตอนการเตรียมการกระทำความผิดที่กฎหมายจะต้องเข้าไปแทรกแซงยับยั้งมิให้มีการกระทำผิดเกิดขึ้น ซึ่งเทียบเคียงได้กับการกระทำที่ใกล้ชิดต่อผล (Proximate Act) ที่ถือว่าเป็นการกระทำที่เป็นความผิดฐานพยายามกระทำความผิด การบัญญัติให้มีความผิดฐานสมคบเป็นการห้ามมิให้มีการตกลงกันกระทำความผิด อันเป็นการป้องกันมิให้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น และเป็นการยับยั้งมิให้บุคคลใดกล้าเข้ามาร่วมตกลงสมคบกับบุคคลอื่นเพื่อกระทำความผิด ไม่ว่าจะมีการคบคิดกันหรือสมคบกันมาก่อนแล้วหรือไม่ เพราะการปล่อยให้บุคคลรวมตัวกัน สมคบหรือคบคิดกันจนเพิ่มเป็นจำนวนมากขึ้น ย่อมจะกลายเป็นกลุ่มบุคคลที่ใหญ่ขึ้นและเป็นองค์กรอาชญากรรมอันเป็นอันตรายต่อสังคม การนำหลักการตกลงสมคบกัน (Conspiracy) มาใช้กับกลุ่มอาชญากรรมหรือองค์กรอาชญากรรม ทำให้เกิดความสับสนที่จะนำผู้กระทำผิดที่เป็นสมาชิกองค์กรอาชญากรรมเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมเพื่อลงโทษได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากการพิสูจน์ความผิดมีเพียงแค่นี้ได้มีการตกลงกันกระทำความผิด ซึ่งง่ายกว่าการพิสูจน์ความผิดหลังจากที่มีการลงมือกระทำผิดแล้วว่า มีผู้ใดเป็นผู้ลงมือกระทำความผิด ทฤษฎีหลักการตกลงสมคบกันกระทำความผิด จึงสามารถพิสูจน์ความผิดและดำเนินคดีกับผู้สมคบได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าความผิดฐานอื่น ซึ่งโดยปกติจะต้องมีการลงมือกระทำผิดเสียก่อน มิฉะนั้นไม่สามารถจับกุมดำเนินคดีได้ แนวคิดทฤษฎีสมคบกันกระทำความผิดจึงยึดหลักการตกลงกันกระทำความผิดเป็นเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนั้น แม้มีเพียงแค่การตกลงกันโดยยังมิได้มี

การลงมือกระทำความผิดก็ถือว่าความผิดสำเร็จเกิดขึ้นแล้วในขั้นตอนของการตกลงใจร่วมกัน (Resolution) อันเป็นขั้นตอนก่อนขั้นการเตรียมการกระทำความผิด⁷

ศุภกิจ จรูญโรจน์ และนิตินันท์ บุรณเจริญรักษ์ ได้อ้างถึงต้นแบบของความผิดฐานสมคบว่ามีที่มาจากบทที่ 18 ประมวลกฎหมายอาญาของประเทศสหรัฐอเมริกา มาตรา 371 ดังนี้

18 U.S. Code § 371. Conspiracy to commit offense or to defraud United States

“If two or more persons conspire either to commit any offense against the United States, or to defraud the United States, or any agency thereof in any manner or for any purpose, and one or more of such persons do any act to effect the object of the conspiracy, each shall be fined under this title or imprisoned not more than five years, or both.

If, however, the offense, the commission of which is the object of the conspiracy, is a misdemeanor only, the punishment for such conspiracy shall not exceed the maximum punishment provided for such misdemeanor.”⁸

ผู้เขียนขออนุญาตแปลบทบัญญัติความผิดฐานสมคบดังกล่าวข้างต้นเป็นภาษาไทย ดังนี้

“หากบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปสมคบกันกระทำความผิดต่อประเทศสหรัฐอเมริกา หรือฉ้อโกงประเทศสหรัฐอเมริกา หรือตัวแทนของบุคคลดังกล่าวในพฤติการณ์ใด หรือเพื่อวัตถุประสงค์ใด และคนใดคนหนึ่งของบุคคลเหล่านั้นได้ลงมือกระทำเพื่อให้เกิดผลตาม

⁷อุทัย อาทิวา, *หลักและทฤษฎี: ความผิดอาญาและโทษ*, (กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี.เจ.พรินต์ติ้ง, 2561), น. 239.

⁸ ศุภกิจ จรูญโรจน์ และนิตินันท์ บุรณเจริญรักษ์, การตกลงสมคบกันระหว่างบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลเพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด, *วารสารรวมคำแห่ง ฉบับนิติศาสตร์*, ปีที่ 8 (2), น. 30, สืบค้นวันที่ 25 มกราคม 2563, จาก <https://www.tci-thaijo.org/index.php/lawjournal/article/view/231841>

วัตถุประสงค์ของการสมคนั้น บุคคลนั้นต้องระวางโทษปรับตามข้อหานี้หรือต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือทั้งจำทั้งปรับ

อย่างไรก็ตาม หากข้อหาที่เป็นวัตถุประสงค์ของการสมคนั้นเป็นเพียงความผิดลหุโทษ โทษสำหรับความผิดฐานสมคบดังกล่าวจะไม่มากกว่าโทษขั้นสูงที่กำหนดไว้สำหรับความผิดลหุโทษนั้น”

ศาลของประเทศสหรัฐอเมริกามีคดีความผิดฐานสมคบที่ศาลฟังว่าพยานหลักฐานไม่เพียงพอที่จะถือว่าจำเลยมีความผิดฐานสมคบ ตัวอย่างเช่น คดี *United States v. Burgos* 703 F. 3d 1 (1st cir. 2012) คดีนี้จำเลยเป็นเจ้าของพนักงานตำรวจ อัยการโจทก์ฟ้องว่า จำเลยรู้ว่าร้านซ่อมรถแห่งหนึ่งในเขตท้องที่ความรับผิดชอบของจำเลยซึ่งพี่ชายของจำเลยทำงานเป็นช่างซ่อมรถอยู่ด้วยนั้นเป็นสถานที่แหล่งค้ายาเสพติด จำเลยได้เคยนำรถของจำเลยมาใช้บริการซ่อมรถที่ร้านซ่อมรถแห่งนี้ด้วย จำเลยยังรู้อีกด้วยว่าหน่วยปราบปรามยาเสพติดกำลังเฝ้าติดตามดูความเคลื่อนไหวการค้ายาเสพติดของร้านซ่อมรถแห่งนี้อยู่ จำเลยได้บอกกับเจ้าของร้านซ่อมรถแห่งนี้ว่า “ร้านของคุณกำลังถูกเฝ้าติดตามอยู่นะ” ศาล First Circuit ของประเทศสหรัฐอเมริกาได้พิพากษาว่า พยานหลักฐานเพียงเท่านี้ยังไม่เพียงพอที่จะพิพากษาว่าจำเลยมีความผิดฐานสมคบกันกระทำความผิดฐานมียาเสพติดไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย⁹

ขอยกตัวอย่างคดีที่ศาลของประเทศสหรัฐอเมริกาได้ยกฟ้องในข้อหาสมคบกันกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดอีกคดีหนึ่ง ได้แก่ คดี *United States v. Gaskins* 690 F. 3d 569 (D.C. Cir. 2012) คดีนี้จำเลยถูกฟ้องในข้อหาสมคบกันกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ข้อเท็จจริงในคดีนี้รับฟังได้ว่า จำเลยได้ซื้อตัวเครื่องบินสำหรับผู้กระทำความผิดฐานสมคบคนอีกคนหนึ่ง แต่ไม่มีพยานหลักฐานใดๆ ที่จะพิสูจน์อย่างหนักแน่นเลยว่าจำเลยรู้ถึงวัตถุประสงค์ของการเดินทางของผู้กระทำความผิดฐานสมคบอีกคนหนึ่งนั้น

⁹ Casetext, *conspiracy-drug-cases-insufficient-evidence*, Retrieved May 8, 2020, from <https://casetext.com/analysis/conspiracy-drug-cases-insufficient-evidence>

พยานหลักฐานเพียงแต่มีการซื้อตัวเครื่องบินเท่านั้นยังไม่เพียงพอที่จะพิสูจน์ว่า จำเลยเป็นสมาชิกของการสมคบกันจำหน่ายยาเสพติดปริมาณมากที่ถูกฟ้องที่ศาลนี้¹⁰

3. องค์ประกอบของความผิดฐานสมคบกันกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

ประเด็นสำคัญของพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ที่มักจะขึ้นสู่การพิจารณาวินิจฉัยของศาลฎีกา มีดังนี้

1. นิยามศัพท์ของคำว่า “ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด” ตามความในมาตรา 3 ดังนี้

“มาตรา 3 ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หมายความว่า การผลิต นำเข้า ส่งออก จำหน่าย หรือมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายซึ่งยาเสพติด และให้หมายความรวมถึง การสมคบ สนับสนุน ช่วยเหลือ หรือพยายามกระทำความผิดดังกล่าวด้วย”

2. ส่วนความผิดฐานสมคบกันกระทำความผิด เป็นไปตามความในมาตรา 8 ดังนี้

“มาตรา 8 ผู้ใดสมคบโดยการตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ผู้นั้นสมคบกันกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าได้มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเพราะเหตุที่ได้มีการสมคบกันตามวรรคหนึ่ง ผู้สมคบกันนั้นต้องระวางโทษตามที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น”

กลุ่มทนายความไทยลอร์คอนซัล ได้อธิบายหลักการของความผิดฐานสมคบกันกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ตามมาตรา 8 ของพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 ไว้ดังนี้

“1. ต้องมีการตกลงกัน ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป เพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ตาม มาตรา 8 วรรค 1 การที่จะถือว่ามีข้อตกลงกันต้องมีการกระทำการอันเป็นการแสดงออกให้เห็นว่ามีการตกลงกันทำผิดจริง (overact) ซึ่งอาจจะเป็นการกระทำผิดที่ผิดกฎหมายหรือไม่ก็ได้ เช่น การนัดพบ มีการพูดคุยกัน การโทรศัพท์หากัน และการกระทำที่แสดงออกไปจำเป็นต้องเป็นส่วนหนึ่งของความผิด

2. การพิจารณาว่ามีการตกลงกระทำความผิดหรือไม่เป็นเรื่องของพยานหลักฐาน อัยการโจทก์ต้องนำสืบให้ศาลเห็น ความเชื่อมโยง หรือความเกี่ยวพันของการสมคบกัน

¹⁰ Casetext, ibid.

และแม้ผู้ร่วมกระทำผิดไม่รู้จักกันทั้งหมด เมื่อรู้ถึงการกระทำของคนอื่น หรือการกระทำของคนที่ร่วมกระบวนกร มีกรกระทำต่างกรรมต่างวาระกัน แต่หากมีผลประโยชน์ร่วมกันในผลของงานก็ถือเป็นการตกลงกันแล้ว

3. พยานหลักฐานที่จะแสดงว่ามีการกระทำอันเป็นการตกลงสมคบคิดกัน มักเป็นพยานแวดล้อมกรณีที่บ่งชี้ว่าการกระทำที่แสดงออกมา เป็นการตกลงสมคบคิดกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดนั่นเอง ซึ่งมีใช้พยานหลักฐานในลักษณะเดียวกับคดียาเสพติดทั่วไป

4. พยานหลักฐานที่จะแสดงว่ามีการตกลงสมคบกัน มีดังนี้ หลักฐานแสดงความสัมพันธ์ทางการเงิน หลักฐานแสดงการติดต่อเข้าพัก รายงานการสืบสวนพฤติการณ์ของผู้กระทำความผิด หนังสือร้องเรียน ประวัติเกี่ยวข้องกับยาเสพติด คำขัดทอดของผู้กระทำความผิด แผนผังแสดงบทบาทหน้าที่ และความสัมพันธ์ที่มีการติดต่อเชื่อมโยงกัน ภาพถ่ายการสืบสวนหรือการตรวจสอบการใช้โทรศัพท์

5. ถ้ามีการกระทำความผิดเนื่องจากที่ได้มีการสมคบกันตามมาตรา 8 วรรค 1 ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษตาม มาตรา 8 วรรค 2”¹¹

ปรากฏพิชัย โปธิ์แก้วรวงกุล ได้อธิบายการลงโทษผู้กระทำความผิดอาญาไว้ว่า

“การลงโทษผู้กระทำความผิดอาญาสามารถแบ่งขั้นตอนในระหว่างการกระทำความผิดก่อนที่จะนำไปสู่ความผิดสำเร็จออกได้เป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่

- 1) ขั้นตอนการคิดว่าจะกระทำความผิด
- 2) ขั้นตอนการตกลงใจว่าจะกระทำความผิด
- 3) ขั้นตอนการเตรียมการเพื่อกระทำความผิด
- 4) ขั้นตอนการลงมือกระทำความผิด”¹²

¹¹ ไทยลอร์คอนซัล, “เรื่องที่ 8-1 สมคบ (Conspiracy) โดยตกลงกันตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ในคดียาเสพติด ต้องรับโทษอย่างไร”, สืบค้นวันที่ 8 พฤษภาคม 2563, จาก <http://www.thailawconsult.com/crime0801.html>

¹² ปรากฏพิชัย โปธิ์แก้วรวงกุล, (2550), การนำเอามาตรการสมคบกันกระทำความผิดมาใช้กับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2542. (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550, น. 138, สืบค้นวันที่ 11 มกราคม 2563, จาก <https://www.car.chula.ac.th/display7.php?bib=b1781812>

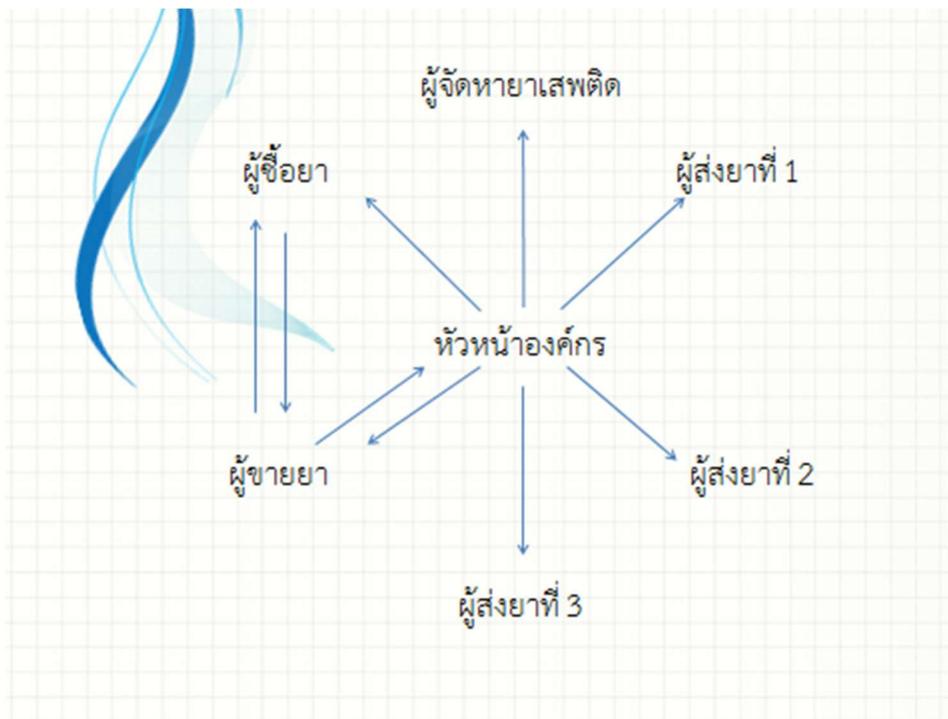
โดยหลักการลงโทษบุคคลผู้กระทำความผิดในทางอาญา ตามทฤษฎีกฎหมายอาญามีหลักว่า ในการที่จะลงโทษบุคคลใดๆ ได้ จะต้องปรากฏว่าการกระทำนั้นอยู่ใน “ชั้นลงมือกระทำความผิด” คือได้มีการดำเนินกระบวนการในการกระทำความผิดที่ผ่านขั้นตอนของการคิดที่จะกระทำ การตกลงใจ การตระเตรียมการ จนมาถึงชั้นลงมือกระทำความผิดแล้ว¹³ มิฉะนั้นไม่สามารถจับกุมและดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดได้ แต่ในทฤษฎีหลักการสมคบกันกระทำความผิดได้ยึดหลักการตกลงกันระหว่างผู้ร่วมสมคบกันกระทำความผิด เป็นหลักเกณฑ์ในการกระทำความผิด ยังมีได้ลงมือกระทำความผิด ถือได้ว่ามีความผิดสำเร็จทันทีในความผิดฐานสมคบกันกระทำความผิด ซึ่งเป็นการเหมาะสมเป็นอย่างสูงในการบังคับใช้กับการประกอบอาชญากรรมในรูปแบบขององค์กรอาชญากรรมซึ่งมีสมาชิกจำนวนมาก มีโครงสร้างการควบคุมบังคับเป็นลำดับชั้น มีความรวดเร็วและวางแผนรูปแบบในการกระทำที่ซับซ้อน ซึ่งสามารถหลีกเลี่ยงจากการบังคับใช้มาตรการทางกฎหมายโดยปกติ¹⁴

ความผิดฐานสมคบนี้ถูกนำมาใช้กับความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งเป็นอาชญากรรมในรูปแบบองค์กรที่ผู้เป็นหัวหน้าองค์กรไม่ยอมเข้าใกล้ยาเสพติดเด็ดขาด เพราะกลัวถูกจับกุมได้พร้อมยาเสพติดของกลาง แต่จะวางแผนสั่งการให้มีผู้จัดหายาเสพติด ผู้จัดส่งยาเสพติดกันหลายทอดและผู้ขายยาเสพติดให้ดำเนินการแทน ปรากฏตามภาพทฤษฎีสมคบแบบคลุมเครือ

¹³ ปรากฏพิชัย โพธิ์แก้ววางกุล, เรื่องเดียวกัน, น. 139.

¹⁴ ธัญนิตย์ ต้นไพศาล, (2551), ปัญหาการนำหลักการสมคบกันกระทำความผิดมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ามนุษย์, (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551, น. 112, สืบค้นวันที่ 11 มกราคม 2563, จาก <https://cuir.car.chula.ac.th/xmlui/handle/123456789/57158>

ภาพที่ 1
 ทฤษฎีสมคบแบบคุ่มล้อ¹⁵

ณุมพร พัฒนพงศธร อธิบายการกระทำที่ปรากฏออกมาภายนอกในความสัมพันธ์สมคบไว้ว่า

“ความสัมพันธ์สมคบตามมาตรา 8 ต้องเป็นการกระทำที่ปรากฏออกมาภายนอกว่า มีการกระทำความผิดจริง อาจเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายหรือไม่ก็ได้ เช่น การนัดพบ การพูดคุยกัน มีการโทรศัพท์หากัน และการกระทำที่แสดงออกนี้ไม่จำเป็นต้องเป็นส่วนหนึ่งของความผิด การพิจารณาว่า มีการตกลงกระทำความผิดหรือไม่ เป็นเรื่องของพยานหลักฐาน อัยการโจทก์ต้องนำสืบให้ศาลเห็นความเชื่อมโยงหรือความเกี่ยวพันของการสมคบกัน และแม้ผู้ร่วมกระทำผิดไม่รู้จักกันทั้งหมด เมื่อรู้ถึงการกระทำของคนอื่นหรือการกระทำของคนที่ร่วมกระบวนกร แม้มีการกระทำต่างกรรมต่างวาระกัน แต่หากมี

¹⁵ ธรรมนูญ ตันไพศาล, เรื่องเดียวกัน, น. 90.

ผลประโยชน์ร่วมกันในผลของงาน ก็ถือเป็นการตกลงกันแล้ว พยานหลักฐานที่แสดงว่ามี การตกลงสมคบกันมักเป็นพยานพหุเหตุแวดล้อมกรณี มีดังนี้ หลักฐานแสดงความสัมพันธ์ ทางการเงิน หลักฐานแสดงการติดต่อเข้าพัก รายงานการสืบสวนพฤติการณ์ของผู้กระทำ ความผิด หนังสือร้องเรียน ประวัติเกี่ยวข้องกับยาเสพติด คำชี้ขาดของผู้กระทำความผิด แผนผังแสดงบทบาทหน้าที่และความสัมพันธ์ที่มีการติดต่อเชื่อมโยงกัน ภาพถ่ายการ สืบสวนหรือการตรวจสอบการใช้โทรศัพท์”¹⁶

4. ความผิดฐานสมคบกับความผิดฐานสนับสนุน

ความผิดฐานสนับสนุนเป็นความผิดอาญาทั่วไปที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมาย อาญา มาตรา 86 ดังนี้

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 86 “ผู้ใดกระทำด้วยประการใดๆ อันเป็นการ ช่วยเหลือ หรือให้ความสะดวก ในการที่ผู้อื่นกระทำความผิด ก่อนหรือขณะกระทำ ความผิด แม้ผู้กระทำความผิดจะได้รู้ถึงการ ช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกนั้นก็ตาม ผู้นั้น เป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิด ต้องระวางโทษสอง ในสามส่วนของโทษที่กำหนดไว้ สำหรับความผิดที่สนับสนุนนั้น”

เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์ ได้ให้คำอธิบายความผิดฐานสนับสนุนไว้ว่า

“ตามมาตรา 86 สามารถแยกองค์ประกอบหลักได้ดังนี้

1. ต้องมีการกระทำความผิดเกิดขึ้น หมายถึง มีการกระทำเข้าขั้นที่กฎหมาย บัญญัติเป็นความผิด เช่น เข้าชั้นพยายามตามมาตรา 80 (หรือเตรียมในบางกรณี) เป็น ต้นไป หากไม่มีการกระทำความผิด ก็ไม่มีผู้สนับสนุน ตัวอย่าง ก. ให้ ข. ยืมปืนของ ก. ไปใช้ ในการฆ่า ค. ซึ่งเป็นศัตรูของ ข. ข. เดินถือปืนไปถึงบ้านของ ค. เห็น ค. กำลังเล่นอยู่กับลูก ข. เกิดสงสารจึงไม่ลงมือยิง ค. เช่นนี้ ถือว่า ข. มิได้กระทำความผิดฐานฆ่า ค. แต่อย่างใด ก. จึงไม่เป็นผู้สนับสนุน จะถือว่าพยายามสนับสนุนก็ได้เพราะสนับสนุนไม่มีพยายาม

¹⁶ อนุภาพ พัฒนพงศธร, สมคบ, สืบค้นวันที่ 25 มกราคม 2563, จาก <https://www.thailawconsult.com/crime0801.html>

2. กระทำด้วยประการใดๆ อันเป็นการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกในการที่ผู้อื่นกระทำความผิดที่ได้เกิดขึ้นนั้น ...”¹⁷

ข้อแตกต่างประการสำคัญ คือ ความผิดฐานสนับสนุนต้องมีการกระทำความผิดเกิดขึ้น หากไม่มีการกระทำความผิด ก็ไม่มีความผิดฐานสนับสนุนเกิดขึ้นได้

ส่วนความผิดฐานสมคบกันกระทำความผิด ถือว่าเป็นความผิดฐานหนึ่งแยกต่างหากจากความผิดที่ประสงค์จะลงมือกระทำความผิด เช่น มีการสมคบกันเพื่อจะไปหลอกลวงและชักชวน จะมีความผิดฐานหนึ่งแยกออกจากความผิดฐานสมคบกันกระทำความผิด¹⁸

ความผิดฐานสมคบมีความใกล้เคียงกับความผิดฐานสนับสนุนเป็นอย่างมาก เพราะต่างก็เป็นการตกลงร่วมกันที่จะกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเหมือนกัน แต่เมื่อพิจารณาจากคำพิพากษาศาลฎีกาปี 2561 ทั้งสองฎีกาข้างล่างนี้แล้วก็ได้ข้อสรุปว่า หากจำเลยอยู่ร่วมด้วยในการกระทำความผิดด้วยถือว่าเป็นผู้สนับสนุน

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7100/2561

“การที่จำเลยรับฝากเมทแอมเฟตามีนของกลางไว้จาก ส. ด้วยการซุกซ่อนไว้ในเสื้อยทรงของจำเลยในขณะที่จำเลยกับพวกขับรถผ่านด่านตรวจเพื่อช่วยเหลือ ส. ให้นำเมทแอมเฟตามีนของกลางให้รอดพ้นจากการตรวจค้นของเจ้าพนักงานตำรวจโดยไม่ถูกจับกุม เป็นการช่วยเหลือเพื่อให้ความสะดวกแก่ ส. ในการมีเมทแอมเฟตามีนไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย จำเลยจึงมีความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุน ส. ให้กระทำความผิดฐานมีเมทแอมเฟตามีนไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย”

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7947/2561

“ณ. ให้ ท. เก็บรักษาเมทแอมเฟตามีนไว้เพื่อรอคำสั่งให้นำไปส่งต่อ จำเลยเป็นคนรักของ ณ. และนั่งรถมาส่ง ณ. เวลามาส่งเมทแอมเฟตามีนให้ ท. บ่อยครั้ง ว. และ ช. ไปรับเมทแอมเฟตามีนจาก ท. ไปส่งให้ลูกค้าตามคำสั่งของ ณ. ผู้ว่าจ้าง และรับเมทแอมเฟตามีนบางส่วนไปจำหน่ายเอง ณ. สั่งให้ ช. โอนเงินค่าเมทแอมเฟตามีนเข้าบัญชีเงินฝากทั้ง

¹⁷ เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, คำอธิบายกฎหมายอาญาภาค 1, พิมพ์ครั้งที่ 5 (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, พ.ศ. 2540), น. 456.

¹⁸ ธรรมนูญ ตันไพศาล, เรื่องเดิม, น. 112.

สองบัญชีของจำเลย ในแต่ละวันมีการนำเงินเข้าฝากหลายจำนวนแล้วถอนเงินออกจากบัญชีโดยตลอด จำเลยมอบบัตรเอทีเอ็มให้ ณ. นำไปใช้เบิกถอนเงินจากบัญชีเงินฝากดังกล่าว พฤติการณ์ดังกล่าวฟังได้ว่า จำเลยรู้เห็นเป็นใจให้การสนับสนุนหรือช่วยเหลือ ณ. ในการซื้อขายเมทแอมเฟตามีนของ ว. และ ช. โดยใช้บัญชีเงินฝากดังกล่าวชำระเงินค่าเมทแอมเฟตามีนให้แก่ ณ. อันเป็นการสนับสนุนหรือช่วยเหลือผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดก่อนหรือขณะกระทำความผิด”

5. ความผิดฐานสมคบในกรณีจำเลยเป็นผู้ซื้อขายยาเสพติด

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2025/2556

“การที่ ล. และ น. สามัภริยากันติดต่อซื้อขายยาเสพติดให้โทษกับจำเลยที่ 1 โดยใช้โทรศัพท์และ ล. กับ น. ตกลงว่าจ้างให้ ก. กับ จ. ลำเลียงยาเสพติดให้โทษไปจากจังหวัดเชียงรายเพื่อส่งมอบให้ อ. ผู้มารับช่วงลำเลียงต่อที่กรุงเทพมหานคร โดย อ. ไม่เคยรู้จัก ก. กับ จ. มาก่อน แต่จะติดต่อกันทางโทรศัพท์ หลังจาก อ. ได้รับยาเสพติดให้โทษจาก ก. กับ จ. แล้ว ก็จะลำเลียงต่อไปยังอำเภอหาดใหญ่เพื่อส่งมอบให้แก่จำเลยที่ 1 ผู้ซื้ออีกทอดหนึ่ง ลักษณะการตกลงกันเพื่อให้มีการขายและส่งมอบยาเสพติดให้โทษเช่นนี้ ถือได้ว่าเป็นการคบคิดร่วมกัน อันเป็นความผิดฐานสมคบโดยการตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษแล้ว การกระทำของจำเลยที่ 1 จึงเป็นความผิดฐานเป็นผู้สมคบกันกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามมาตรา 8 วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ. มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 และข้อเท็จจริงได้ความว่าในที่สุดได้มีการส่งมอบยาเสพติดให้โทษของกลางให้แก่จำเลยที่ 1 รับไว้ในครอบครองแล้ว การกระทำของจำเลยที่ 1 จึงเป็นความผิดฐานร่วมกันมียาเสพติดให้โทษไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายและความผิดฐานเป็นผู้สมคบกันกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามมาตรา 8 วรรคสอง อีกด้วย แต่การกระทำความผิดทั้งสองข้อหา มีเจตนาเดียวกันคือ เจตนาเพียงเพื่อต้องการมียาเสพติดให้โทษไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายเท่านั้น การกระทำของจำเลยที่ 1 จึงเป็นการกระทำความผิดเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท ต้องลงโทษฐานร่วมกันมียาเสพติดให้โทษไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายซึ่งเป็นกฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดตาม ป.อ. มาตรา 90”

เมื่อวิเคราะห์จากคำพิพากษาศาลฎีกานี้แล้วเห็นได้ว่า จำเลยที่ 1 ถูกจับพร้อมยาเสพติดของกลาง จำเลยที่ 1 จึงมีความผิดฐานร่วมกันมียาเสพติดไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายบทหนึ่ง ส่วนความผิดฐานสมคบนั้น ศาลฎีกาถือเอาลักษณะการตกลงกันเพื่อให้มีการขายและส่งมอบยาเสพติดให้แก่จำเลยที่ 1 เช่นนี้ จำเลยที่ 1 จึงมีความผิดฐานสมคบกันกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตาม มาตรา 8 วรรคสอง อีกบทหนึ่งด้วย

6. ความผิดฐานสมคบในกรณีจำเลยเป็นผู้ขายยาเสพติด

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1659/2547

“ผลของการเฝ้าสังเกตและติดตามจำเลยทั้งสี่เป็นเวลาหลายเดือนและรายงานให้ผู้บังคับบัญชาทราบทุกระยะ โดยบันทึกข้อมูลที่รายงานนั้นไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์ของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เจ้าพนักงานจึงทราบว่าผู้รับซื้อเมทแอมเฟตามีนจากจำเลยทั้งสี่เป็นผู้ใดบ้างและอยู่ที่ใด จนกระทั่งเจ้าพนักงานสามารถติดตามจับกุมบุคคลหลายคนซึ่งซื้อเมทแอมเฟตามีนจากจำเลยทั้งสี่ได้ ประกอบกับบัญชีเงินฝากในธนาคารของจำเลยที่ 2 เคลื่อนไหวด้วยจำนวนเงินสูง การที่จำเลยทั้งสี่นัดส่งมอบเงินและยาเสพติดให้โทษกันที่ร้านอาหารตามวันเวลาที่เกิดเหตุและเจ้าพนักงานติดตามไปตรวจค้นและจับกุมจำเลยที่ 1 ถึงที่ 3 ได้ที่ร้านอาหารดังกล่าว และจับกุมจำเลยที่ 4 ได้ที่ด่านเก็บเงินบางปะอิน เจ้าพนักงานค้นพบเงินสดจำนวนมากซึ่งรวมกันเป็นเงิน 26,181,320 บาท ทั้งยังพบเอกสารหลายแผ่นมีข้อความและตัวเลขแสดงถึงการซื้อขายเมทแอมเฟตามีน ประกอบกับในชั้นสอบสวนจำเลยทั้งสี่ให้การรับสารภาพว่าได้ร่วมกันตกลงซื้อขายเมทแอมเฟตามีนจริง จึงฟังได้ว่าจำเลยที่ 1 ได้ขายเมทแอมเฟตามีนให้จำเลยที่ 2 และที่ 4 โดยจำเลยที่ 3 ร่วมกับจำเลยที่ 2 และที่ 4 ในการรับซื้อเมทแอมเฟตามีน การกระทำของจำเลยทั้งสี่จึงเป็นการร่วมกันสมคบโดยตกลงกันเพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตาม พ.ร.บ.มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดฯ มาตรา 8”

เมื่อวิเคราะห์จากคำพิพากษาศาลฎีกานี้แล้วเห็นได้ว่า คดีนี้ไม่พบยาเสพติดของกลางในการจับกุมจำเลยทั้งสี่เนื่องจากจำเลยทั้งสี่ได้ส่งมอบยาเสพติดให้ผู้ซื้อไปแล้ว จึงลงโทษจำเลยทั้งสี่ในความผิดฐานจำหน่ายยาเสพติดให้โทษไม่ได้ พยานหลักฐานตามคำพิพากษาศาลฎีกานี้เป็นพยานพหุติเหตุแวดล้อมกรณีอันถือเป็นการกระทำที่ปรากฏออกมาภายนอกในความผิดฐานสมคบ คือ บัญชีเงินฝากในธนาคารของจำเลยที่ 2 เคลื่อนไหวด้วย

จำนวนเงินสูงกว่า 26 ล้านบาท ประกอบกับจำเลยทั้งสองได้ให้การรับสารภาพ จึงลงโทษจำเลยทั้งสองได้เพียงในความผิดฐานร่วมกันสมคบโดยตกลงกันเพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตาม พ.ร.บ.มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด มาตรา 8 ได้เท่านั้น

7. ความผิดฐานสมคบในกรณีจำเลยเป็นผู้ขายยาเสพติดให้ผู้อื่นไปขายต่อ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5487/2548

“จำเลยทั้งสองสมคบกันเป็นตัวการร่วมกับพวกกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด โดยร่วมกันมีเฮโรอีนของกลางไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย ทั้งเฮโรอีนของกลางมีน้ำหนักสารบริสุทธิ์ถึง 6,000 กรัม ซึ่งเกินกว่า 20 กรัม จึงต้องด้วยข้อสันนิษฐานของกฎหมายโดยเด็ดขาดที่ถือว่าเป็นการมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายอีกด้วย ส่วนความผิดฐานสมคบเป็นตัวการร่วมกับพวกจำหน่ายเฮโรอีนนั้น จำเลยทั้งสองกับพวกส่งเฮโรอีนจำนวนดังกล่าวไปให้แก่ อ. โดยมีเจตนาเพื่อที่จะให้ อ. ส่งมอบเฮโรอีนแก่ลูกค้าผู้ซื้อต่อไป ดังนั้น ระหว่างจำเลยทั้งสองกับ อ. ต้องถือว่าเป็นการส่งมอบเฮโรอีนของกลางระหว่างผู้กระทำความผิดด้วยกันเองซึ่งไม่ถือว่าเป็นการจำหน่าย จำเลยทั้งสองจึงไม่มีความผิดฐานร่วมกันจำหน่ายเฮโรอีน แต่การที่จำเลยทั้งสองร่วมกันส่งเฮโรอีนของกลางไปยังบริษัทบริษัทหนึ่งที่ประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อส่งมอบให้แก่ อ. เพื่อจะจัดส่งให้แก่ลูกค้าต่อไปนั้น แสดงว่าจำเลยทั้งสองมีเจตนาร่วมกันจำหน่ายเฮโรอีน และการกระทำของจำเลยทั้งสองเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการดำเนินการส่งมอบเฮโรอีนใกล้ชิดต่อความสำเร็จที่จะเกิดขึ้น ถือได้ว่าเป็นการกระทำที่เลวขั้นเตรียมการแล้ว จำเลยทั้งสองจึงมีความผิดฐานร่วมกันพยายามจำหน่ายเฮโรอีนจำนวนเดียวกับที่ร่วมกันมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายนั้นอีกฐานหนึ่งด้วย แต่ความผิดฐานสมคบกันกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ความผิดฐานร่วมกันมีเฮโรอีนไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย และความผิดฐานร่วมกันพยายามจำหน่ายเฮโรอีนเป็นการกระทำอันเป็นกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท ให้ลงโทษในความผิดฐานร่วมกันมีเฮโรอีนไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย ซึ่งเป็นบทที่มีโทษหนักที่สุดตาม ป.อ. มาตรา

ผู้เขียนขอยกคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8049/2561 ซึ่งมีข้อเท็จจริงใกล้เคียงกันมาเปรียบเทียบ ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8049/2561

“อ. และ พ. ร่วมกันซื้อเมทแอมเฟตามีนจากจำเลยแล้วนำไปเสพและจำหน่ายให้แก่ลูกค้า เมื่อ อ. และ พ. ได้เงินค่าเมทแอมเฟตามีนจากลูกค้าแล้วจะโอนเงินเข้าบัญชีธนาคารของจำเลยเพื่อชำระค่าเมทแอมเฟตามีน ลักษณะการตกลงกันเพื่อให้มีการขายและส่งมอบเมทแอมเฟตามีนกันเช่นนี้ ถือได้ว่าเป็นการคบคิดร่วมกันอันเป็นความผิดฐานสมคบโดยการตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไปเพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดแล้ว การกระทำของจำเลยจึงเป็นความผิดฐานสมคบกันกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ตามมาตรา 8 วรรคหนึ่ง แห่ง พ.ร.บ.มาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.2534 และข้อเท็จจริงได้ความว่า ในที่สุดได้มีการส่งมอบเมทแอมเฟตามีนของกลางให้แก่ อ. และ พ. รับไว้ในครอบครองแล้ว ถือว่าได้มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเพราะเหตุที่ได้มีการสมคบกันแล้วอันเป็นความผิดฐานสมคบกันกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ตามมาตรา 8 วรรคสอง อีกด้วย เมื่อโจทก์บรรยายฟ้องว่า จำเลยกับ อ. และ พ. สมคบกันเพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด โดยตกลงกันเพื่อจัดหาลูกค้า ล่ำเลียง เก็บรักษา ตกลงราคา ซื้อขาย ส่งมอบ และรับเงินค่าเมทแอมเฟตามีน โดยจำเลยเป็นผู้จัดหาเมทแอมเฟตามีน 50 เม็ด มาส่งมอบให้ อ. นำไปจำหน่ายให้แก่ลูกค้าโดยตกลงว่าจะให้ อ. ชำระเงินค่าเมทแอมเฟตามีนผ่านทางบัญชีเงินฝากธนาคารของจำเลยหลังจากนำเมทแอมเฟตามีนไปจำหน่ายให้แก่ลูกค้าได้แล้ว วันที่ 16 ธันวาคม 2558 เวลากลางวัน อ. และ พ. ร่วมกันมีเมทแอมเฟตามีนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเมทแอมเฟตามีนที่สั่งซื้อมาจากจำเลย 17 เม็ด คำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ได้ 0.305 กรัม ไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย ดังนั้นจำเลยจึงมีความผิดฐานสมคบโดยการตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไปมีเมทแอมเฟตามีน 17 เม็ด คำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ได้ 0.305 กรัม ไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายและฐานมีเมทแอมเฟตามีนดังกล่าวไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย การกระทำของจำเลยจึงเป็นกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท แต่ละบทมีอัตราโทษเท่ากัน ให้ลงโทษฐานมีเมทแอมเฟตามีนไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายเพียงบทเดียว ตาม ป.อ. มาตรา 90

โจทก์บรรยายฟ้องว่า อ. และ พ. ร่วมกันนำเมทแอมเฟตามีน 10 เม็ดหรือหน่วยการใช้น้ำหนัก 0.970 กรัม คำนวณเป็นสารบริสุทธิ์ได้ 0.196 กรัม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเมทแอมเฟตามีนที่จำเลยนำมาส่งมอบให้ไปจำหน่ายให้แก่สายลับผู้ล่อซื้อในราคา 2,000 บาท นั้น แต่ทางพิจารณาได้ความว่าจำเลยจำหน่ายเมทแอมเฟตามีนให้แก่ อ. และ พ. อันเป็น

การจำหน่ายเมทแอมเฟตามีนระหว่างจำเลยกับ อ. และ พ. ด้วยกันเอง ไม่เกี่ยวกับสายลับ ทั้งทางนำสืบของโจทก์ไม่ปรากฏความเชื่อมโยงว่าจำเลยมีส่วนร่วมรู้เห็นในการที่ อ. และ พ. ร่วมกันจำหน่ายเมทแอมเฟตามีนให้แก่สายลับผู้ล่อซื้อแต่อย่างใด ดังนี้ ข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในการพิจารณาจึงแตกต่างกับข้อเท็จจริงที่กล่าวในฟ้องในข้อสาระสำคัญ ศาลต้องยกฟ้องในความผิดดังกล่าวตาม ป.วิ.อ. มาตรา 192 วรรคสอง ประกอบ พ.ร.บ.วิธีพิจารณาศึยาเสพติด พ.ศ.2550 มาตรา 3 จำเลยจึงไม่มีความผิดฐานสมคบโดยการตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไปเพื่อร่วมกันจำหน่ายเมทแอมเฟตามีนและได้มีการกระทำความผิดฐานร่วมกันจำหน่ายเมทแอมเฟตามีนเพราะเหตุที่ได้มีการสมคบกัน”

ผู้เขียนขอวิเคราะห์เปรียบเทียบคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5487/2548 กับคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8049/2561 ดังนี้

1. สำหรับคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5487/2548 มีประเด็นที่ได้วิเคราะห์ ดังนี้

คดีนี้จำเลยทั้งสองมีเฮโรอีนของกลางมีน้ำหนักสารบริสุทธิ์ถึง 6,000 กรัม ศาลฎีกาจึงพิพากษาว่าจำเลยทั้งสองมีความผิดฐานร่วมกันมียาเสพติดไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย

1.1 ศาลฎีกาคดีนี้ได้วางหลักไว้ว่า “...ระหว่างจำเลยทั้งสองกับ อ. ต้องถือว่าเป็นการส่งมอบยาเสพติดของกลางระหว่างผู้กระทำความผิดด้วยกันเองซึ่งไม่ถือว่าเป็นการจำหน่ายยาเสพติด จำเลยทั้งสองจึงไม่มีความผิดฐานร่วมกันจำหน่ายเฮโรอีน” แต่มีความผิดฐานสมคบ

1.2 ด้วยความเคารพ ผู้เขียนมีความเห็นว่า คำพิพากษาศาลฎีกาฉบับนี้ได้ตีความขยายความผิดฐานสมคบออกไปจนกลายเป็นความผิดฐานพยายามจำหน่ายยาเสพติดด้วยข้อความที่ว่า “...แต่การที่จำเลยทั้งสองร่วมกันส่งเฮโรอีนของกลางไปยังบริษัทบริษัทหนึ่งที่ประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อส่งมอบให้แก่ อ. เพื่อจะจัดส่งให้แก่ลูกค้าต่อไปนั้นแสดงว่าจำเลยทั้งสองมีเจตนาร่วมกันจำหน่ายเฮโรอีน และการกระทำของจำเลยทั้งสองเป็นขั้นตอนสุดท้ายของการดำเนินการส่งมอบเฮโรอีนใกล้ชิดต่อความสำเร็จที่จะเกิดขึ้น ถือได้ว่าเป็นการกระทำที่เลยขั้นเตรียมการแล้ว จำเลยทั้งสองจึงมีความผิดฐานร่วมกันพยายามจำหน่ายเฮโรอีน”

2. ส่วนสำหรับคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8049/2561 มีประเด็นที่ได้วิเคราะห์ดังนี้

2.1 คดีนี้โจทก์ฟ้องว่า จำเลยร่วมกับ อ. และ พ. จำหน่ายยาเสพติดให้แก่สายลับผู้ ล่อซื้อ กล่าวคือ ฟ้องว่าจำเลยมีความผิดฐานจำหน่ายยาเสพติด

2.2 ศาลฎีกาคดีนี้ได้วินิจฉัยว่าจำเลยมีความผิดฐานสมคบ โดยวินิจฉัยว่า “ทาง พิเคราะห์ได้ความว่าจำเลยจำหน่ายเมทแอมเฟตามีนให้แก่ อ. และ พ. อันเป็นการจำหน่าย เมทแอมเฟตามีนระหว่างจำเลยกับ อ. และ พ. ด้วยกันเอง ไม่เกี่ยวกับสายลับ ทั้งทางนำ สืบของโจทก์ไม่ปรากฏความเชื่อมโยงว่าจำเลยมีส่วนร่วมรู้เห็นในการที่ อ. และ พ. ร่วมกัน จำหน่ายเมทแอมเฟตามีนให้แก่สายลับผู้ล่อซื้อแต่อย่างใด” ซึ่งยึดตามแนวคำพิพากษาศาล ฎีกาที่ 5487/2548 ที่วินิจฉัยไว้ว่า “การส่งมอบยาเสพติดของกลางระหว่างผู้กระทำ ความผิดด้วยกันเองซึ่งไม่ถือว่าเป็นการจำหน่ายยาเสพติด” ในข้อ 1.2

2.3 ศาลฎีกาคดีนี้ได้ตีความขยายความผิดฐานสมคบออกไปจนกลายเป็น ความผิดฐานพยายามจำหน่ายยาเสพติดเหมือนกับคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5487/2548 ที่ ผู้เขียนได้วิเคราะห์ไว้ในข้อ 1.3 เพราะมีฉะนั้นศาลฎีกาคดีนี้ก็คงพิพากษาลงโทษจำเลยใน ความผิดฐานพยายามจำหน่ายยาเสพติดแล้ว แต่ศาลฎีกาคดีนี้ยึดตามหลักกฎหมายที่ว่า “ข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในการพิจารณาจึงแตกต่างกับข้อเท็จจริงที่กล่าวในฟ้องในข้อ สาระสำคัญ ศาลต้องยกฟ้องในความผิดดังกล่าวตาม ป.วิ.อ. มาตรา 192 วรรคสอง ประกอบ พ.ร.บ.วิธีพิจารณาคดียาเสพติด พ.ศ.2550 มาตรา 3 จำเลยจึงไม่มีความผิดฐาน สมคบโดยการตกลงกันตั้งแต่สองคนขึ้นไปเพื่อร่วมกันจำหน่ายเมทแอมเฟตามีนและได้มี การกระทำความผิดฐานร่วมกันจำหน่ายเมทแอมเฟตามีนเพราะเหตุที่ได้มีการสมคบกัน”

2.4 ข้อผิดพลาดในคดีนี้อยู่ที่การบรรยายฟ้องโจทก์ กล่าวคือ ในคดีที่มีผู้กระทำ ความผิดหลายคน แต่โจทก์ฟ้องจำเลยคนใดคนหนึ่งเพียงคนเดียวว่าร่วมกระทำความผิด ฐานจำหน่ายยาเสพติด ฟ้องโจทก์ควรมีการบรรยายฟ้องถึงการกระทำความผิดฐานสมคบ กันกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามมาตรา 8 ของ พ.ร.บ.มาตรการฯ ไว้พร้อมทั้งระบุ ข้อหาในคำขอท้ายฟ้องด้วย เมื่อว่าข้อเท็จจริงในทางพิจารณาจะได้ความเพียงว่า เป็นการ จำหน่ายยาเสพติดระหว่างผู้กระทำความผิดด้วยกันเองซึ่งไม่ถือว่าเป็นการจำหน่ายยาเสพ ติด มีฉะนั้น ศาลอาจถือว่าข้อเท็จจริงในทางพิจารณาแตกต่างกับข้อเท็จจริงดังที่กล่าวใน ฟ้องในข้อสาระสำคัญ จึงพิพากษายกฟ้อง

8. บทสรุป

หลักสำคัญของความผิดฐานสมคบกันกระทำความผิด คือ การตกลงร่วมกันของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปเพื่อกระทำความผิด การบัญญัติให้การตกลงกันกระทำความผิดเป็นความผิดอาญานั้นแตกต่างกับแนวคิดพื้นฐานของการลงโทษทางอาญา ซึ่งต้องมีการลงมือกระทำความผิดเสียก่อน จึงจะสามารถจับกุมและดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดได้ แต่ในความผิดฐานสมคบแม้ยังมิได้มีการลงมือกระทำความผิดตามที่ได้ตกลงสมคบกันไว้ก็ถือได้ว่าเป็นความผิดสำเร็จแล้ว หลักความผิดสำเร็จทันทีที่ได้สมคบกันนี้แตกต่างกับความผิดฐานสนับสนุนที่ต้องมีการกระทำความผิดที่ตกลงสนับสนุนเกิดขึ้นด้วย มิฉะนั้นก็จะเป็นความผิดฐานสนับสนุน หลักความผิดสำเร็จทันทีที่ได้สมคบกันนี้ถูกนำมาใช้กับความผิดที่เป็นอันตรายต่อสังคม เช่น ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งเป็นอาชญากรรมในรูปแบบองค์กรที่ผู้เป็นหัวหน้าองค์กรไม่ยอมเข้าใกล้ยาเสพติดเด็ดขาดเพราะกลัวถูกจับได้พร้อมยาเสพติดของกลาง แต่จะวางแผนสั่งการให้มีผู้จัดหายาเสพติด ผู้จัดส่งยาเสพติด ผู้ขายยาเสพติดให้ดำเนินการแทน โดยพยานหลักฐานในการพิสูจน์ว่ามีการสมคบกันกระทำความผิดก็จะเป็นการกระทำที่ปรากฏออกมาภายนอก ได้แก่ การโอนเงินเข้าบัญชีธนาคาร การนัดพบสั่งการกันทางไลน์ การติดต่อสื่อสารกันทางโทรศัพท์ เป็นต้น ส่วนความผิดฐานสมคบในกรณีจำเลยเป็นผู้ซื้อยาเสพติดหรือเป็นผู้ขายยาเสพติด เมื่อความผิดที่สมคบได้กระทำลง จำเลยก็มีความผิดฐานสมคบกันกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดบทหนึ่ง และมีความผิดฐานจำหน่ายยาเสพติดหรือมียาเสพติดไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายอีกบทหนึ่งตามพระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 มาตรา 8 วรรคสอง แต่เมื่อยาเสพติดของกลางเป็นจำนวนเดียวกัน กฎหมายถือว่าการกระทำของจำเลยเป็นกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท ให้ลงโทษบทหนักตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 90 ส่วนความผิดฐานสมคบในกรณีจำเลยเป็นผู้ขายยาเสพติดให้ผู้อื่นไปขายต่อ หากข้อเท็จจริงปรากฏว่าจำเลยเป็นผู้จัดหายาเสพติดให้ผู้อื่นไปขายต่อให้แก่ผู้ซื้อ จำเลยมิได้มีส่วนรู้เห็นในการซื้อขายยาเสพติดแต่อย่างใด มีคำพิพากษาศาลฎีกา 2 ฎีกา วินิจฉัยแตกต่างกัน กล่าวคือ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5487/2548 วินิจฉัยขยายความผิดฐานสมคบว่าใกล้ชิดต่อความผิดสำเร็จที่จะเกิดขึ้นและเลยขั้นตอนของการเตรียมการแล้ว จึงถือเป็นความผิดฐานร่วมกันพยายาม

จำหน่ายยาเสพติด ส่วนคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8049/2561 วินิจฉัยว่าเป็นความผิดฐานสมคบกันกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เพราะจำเลยมิได้มีส่วนร่วมรู้เห็นในการขายยาเสพติดเลย เมื่อโจทก์ฟ้องว่าจำเลยร่วมกันจำหน่ายยาเสพติด แต่ทางพิจารณาได้ความว่าจำเลยสมคบกันกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ถือว่าข้อเท็จจริงในทางพิจารณาแตกต่างกับข้อเท็จจริงในฟ้องในข้อสาระสำคัญ จึงพิพากษายกฟ้อง

9. ข้อเสนอแนะ

ในคดีที่มีผู้กระทำความผิดหลายคน แต่โจทก์ประสงค์จะฟ้องจำเลยคนใดคนหนึ่งเพียงคนเดียวว่าร่วมกระทำความผิดฐานจำหน่ายยาเสพติด ฟ้องโจทก์ควรมีการบรรยายฟ้องถึงการกระทำความผิดฐานสมคบกันกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดตามมาตรา 8 ของ พ.ร.บ.มาตรการฯ ไว้พร้อมทั้งระบุข้อหาในคำขอท้ายฟ้องด้วย เพื่อว่าข้อเท็จจริงในทางพิจารณาจะได้ความเพียงพอ เป็นการจำหน่ายยาเสพติดระหว่างผู้กระทำความผิดด้วยกันเองซึ่งไม่ถือว่าเป็นการจำหน่ายยาเสพติด มิฉะนั้น ศาลอาจถือว่าข้อเท็จจริงในทางพิจารณาแตกต่างกับข้อเท็จจริงดังที่กล่าวในฟ้องในข้อสาระสำคัญ จึงพิพากษายกฟ้อง

บรรณานุกรม

- เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์. (2540). *คำอธิบายกฎหมายอาญาภาค 1*. พิมพ์ครั้งที่ 5 (กรุงเทพฯ) : สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ณุมพร พัฒนพงศธร. (2562). *สมคบ*. สืบค้นวันที่ 25 มกราคม 2563, จาก <https://www.thailawconsult.com/crime0801.html>
- ไทยลอร์คอนซัล. (2563). *เรื่องที่ 8-1 สมคบ (Conspiracy) โดยตกลงกันตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ในคดียาเสพติดต้องรับโทษอย่างไร*. สืบค้นวันที่ 8 พฤษภาคม 2563, จาก <http://www.thailawconsult.com/crime0801.html>
- ธัญนิตย์ ต้นไพศาล. (2551). *ปัญหาการนำหลักการสมคบกันกระทำความผิดมาใช้ในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับการค้ำมนุษย์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สืบค้นวันที่ 11 มกราคม 2563, จาก <https://cuir.car.chula.ac.th/xmlui/handle/123456789/57158>

ปรางทิพย์ โพร้แก้วรวงกุล. (2550). *การนำเอามาตรการสมคบกันกระทำความผิดมาใช้กับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2542*. (วิทยานิพนธ์ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สืบค้นวันที่ 11 มกราคม 2563, จาก

<https://www.car.chula.ac.th/display7.php?bib=b1781812>

ศุภกิจ จรุงโรจน์ และนิตินันท์ บุรณเจริญรักษ์. (2562). การตกลงสมคบกันระหว่างบุคคลธรรมดาและนิติบุคคลเพื่อกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด. *วารสารรามคำแหง ฉบับนิติศาสตร์*. ปีที่ 8 (2). 18-36. สืบค้นวันที่ 25 มกราคม 2563, จาก

<https://www.tci-thaijo.org/index.php/lawjournal/article/view/231841>

สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม. “รายงานผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดประจำปีงบประมาณ 2562”. สืบค้นวันที่ 1 พฤษภาคม 2563, จาก <https://www.oncb.go.th/EBookLibrary/.pdf>

อนุชาติ คงมาลัย. (2558). *พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ. 2534 และคำพิพากษาศาลฎีกา*. สืบค้นวันที่ 11 มกราคม 2563, จาก http://www.ago.go.th/articles_58/article_020758.pdf

อภิรักษ์ นักร้อง. (2556). *ข้อแตกต่างข้อหาสมคบและสนับสนุน พระราชบัญญัติมาตรการในการปราบปรามผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด พ.ศ.๒๕๓๔*. สืบค้นวันที่ 11 มกราคม 2563, จาก https://drugevil.blogspot.com/2013/10/blog-post_5852.html

อุทัย อาทิวะช. (2561). *หลักและทฤษฎี: ความผิดอาญาและโทษ*. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี. เจ.พรินต์ติ้ง.

Casetext. (2020). *conspiracy-drug-cases-insufficient-evidence*. Retrieved May 8, 2020, from <https://casetext.com/analysis/conspiracy-drug-cases-insufficient-evidence>